

DECIZIE

06 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Victor Burduh

examinând recursul declarat de avocatul Petru Balan în interesele recurenților Lupan Serghei și Astahov Victor împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lupan Serghei și Astahov Victor împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești,

c o n s t a t ă

La 31 ianuarie 2017, Lupan Serghei și Astahov Victor au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești, prin care au solicitat: - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Lupan Serghei a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Astahov Victor a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Lupan Serghei a prejudiciului patrimonial, onorariul achitat avocatului, în mărime de 5 000 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Astahov Victor a prejudiciului patrimonial, onorariul achitat avocatului, în mărime de 4 000 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Lupan Serghei a prejudiciului patrimonial, costul alimentelor și medicamentelor transmise în penitenciar) 1 541,42 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Lupan Serghei a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei, - încasarea din bugetul de stat în beneficiul reclamantului Astahov Victor a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 07 august 2017, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Lupan Serghei, născut la 02 octombrie 1995, prejudiciul material privind costul alimentelor și medicamentelor transmise în penitenciar în mărime de 1541, 42 de lei, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3000 de lei, iar în total suma de 14 541, 42 de lei.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Astahov Victor, născut la 20 mai 1986, prejudiciul moral în sumă de 10 000 de lei și

cheltuieli de asistență juridică în sumă de 3000 de lei, iar în total suma de 13 000 de lei.

În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

La 10 august 2017 Ministerul Justiției a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 07 august 2017, solicitând casarea hotărârii recurate cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 21 august 2017, avocatul stagiar, Morărescu Alina, în interesele lui Serghei Lupan, Astahov Victor a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de admitere integrală a acțiunii înaintate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, cererea de apel declarată de către avocatul stagiar Morărescu Alina, în interesele lui Serghei Lupan, Astahov Victor a fost restituită ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (f.d. 111-115).

În consolidarea soluției sale, instanța de apel a reținut că la momentul depunerii cererii de apel, avocatul stagiar, Morărescu Alina, nu avea împuterniciri de a valorifica în numele lui Serghei Lupan, Astahov Victor dreptul de a ataca hotărâri judecătorești. Or, împuternicirile avocatului stagiar Morărescu Alina nu au fost semnate de persoane abilitate cu acest drept-Serghei Lupan, Victor Astahov.

La 05 februarie 2018 avocatul Petru Balan în interesele recurenților Lupan Serghei și Astahov Victor a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, prin care solicită casarea încheierii recurate, remiterea cauzei la rejudecare pentru examinarea cererii de apel depuse (f.d. 155-159).

În argumentarea recursului menționează că, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, instanța de fond a verificat împuternicirile avocatului stagiar Morărescu Alina considerându-le ca fiind legale, fapt ce se confirmă și prin procesele-verbale a ședințelor de judecată.

La fel, mandatul avocatului stagiar anexat la materialele cauzei corespunde tuturor rigorilor prestabilite, avocatul stagiar Morărescu Alina fiind investit inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, respectiv de a declara apel în interesele apelanților.

Consideră că încheierea recurată urmează a fi casată pentru a nu fi încălcat dreptul la un proces echitabil cât și accesul liber la justiție.

Ab initio Colegiul decelează că, în conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Din conținutul extrasului din poșta electronică cu adresa de e-mail a destinatarului 1,gs.legal.consulting@gmail.com” (f.d. 137) rezultă că reprezentantul lui Serghei Lupan și Victor Astahov, avocatul Petru Balan a recepționat la 19 ianuarie 2018 copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017. Prin urmare, coroborând dispozițiile art. 425 cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs consideră că, în condițiile speței, termenul de demarare a căii de atac începe să curgă în ziua imediat următoare datei comunicării încheierii judecătorești, adică din 20 ianuarie 2018, iar termenul limită fiind 05 februarie 2018, ora 24.00.

Astfel, Colegiul atestă că, în speță, calea de atac în ordine de recurs în Secțiunea I a

fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 05 februarie 2018, fapt confirmat prin amprența sigiliului aplicată pe prima filă a cererii de recurs (f.d. 153).

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de avocatul Petru Balan în interesele recurenților Lupan Serghei și Astahov Victor urmează a fi respins și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017, din motivele ce succed.

Articolul 426 din Codul de procedură civilă consemnează în alin. (1) că, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Alineatul (3) al aceluiași articol prescrie că, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că, la 21 august 2017, avocatul stagiar, Morărescu Alina, în interesele lui Serghei Lupan, Astahov Victor a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de admitere integrală a acțiunii înaintate.

Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 07 decembrie 2017 (f.d. 111-115), a restituit cererea de apel declarată de către avocatul stagiar Morărescu Alina, în interesele lui Serghei Lupan, Astahov Victor ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor cauzei, Colegiul ajunge la concluzia că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural pertinente speței.

Conform dispozițiilor art. 365 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

Prin prisma art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Articolul 80 din Codul de procedură civilă statuează în alineatul (7) că, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

În condițiile speței, instanța de recurs decelează că, la 20 ianuarie 2017, Lupan Serghei și Victor Astahov au acordat, în baza mandatelor avocațiale seria MA nr.1049732 și seria MA nr. 1049732, avocatul biroul asociat de avocați „MGS Legal Consulting” – Petru Balan împuterniciri de a le reprezenta interesele și apăra poziția procesuală în cadrul cauzei civile intentate împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile

ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești (f.d. 3 și 4).

Astfel, conform versoului mandatelor avocațiale nominalizate, Lupan Serghei și Victor Astahov au transmis avocatului Petru Balan împuterniciri, în conformitate cu prevederile art. 81 din Codul de procedură civilă, de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a strămuta pricina la o judecată arbitrală, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eşalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire și de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești.

Deopotrivă, Colegiul atestă că, la 21 august 2017, avocatul stagiar Alina Morărescu a exercitat în numele lui Lupan Serghei și Victor Astahov dreptul de a ataca hotărârea judecătorească a primei instanțe în ordine de apel.

La caz, este remarcabil că mandatul avocatului stagiar Alina Morărescu seria MAS nr. 040249 din 06 martie 2017, în baza căruia aceasta a valorificat dreptul lui Lupan Serghei și Victor Astahov de a ataca hotărârea judecătorească, a fost semnat de către avocatul Petru Balan, în baza mandatelor avocațiale seria MA nr.1049732 și seria MA nr.1049732 din 20 ianuarie 2017.

La capitolul dat, Colegiul evocă faptul că avocatul Petru Balan a transmis avocatului stagiar Alina Morărescu împuternicirile sale ce i-au fost acordate de către Lupan Serghei și Victor Astahov în baza mandatelor avocațiale seria MA nr. 1049732 și seria MA nr. 1049732 din 20 ianuarie 2017.

În cazul din speță, instanța de recurs consideră imperioase dispozițiile art. 11 alin.(2) din Legea cu privire la avocatură, care statuează că nu se admite acordarea de către avocat a asistenței juridice de reprezentare a intereselor în instanțele de judecată în alt temei decât în baza contractului de asistență juridică înregistrat la cabinetul avocatului sau la biroul asociat de avocați. Excepție fac cazurile de reprezentare a intereselor soțului/soției și ale rudelor pînă la gradul al patrulea inclusiv.

Aderent, prin prisma pct. 7 subpct. 1) lit. h) din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013 „cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar”, formularul mandatului avocatului stagiar conține următoarele elemente obligatorii: pe recto se înserează numărul contractului de asistență juridică și data semnării.

Dealtfel, dispozițiile art. 18 alin. (1) lit. c) din Statutul profesiei de avocat prescriu că avocatul stagiar este obligat să acorde asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în modul stabilit și validat de avocatul îndrumător.

Corelând normele legale precitate și analizând conținutul mandatului avocatului stagiar Alina Morărescu seria MAS nr. 040249 din 06 martie 2017, Colegiul constată că acesta nu corespunde după formă și conținut cerințelor legale instituite la art. 11 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, art. 18 alin. (1) lit. c) din Statutul profesiei de avocat și pct. 7 subpct. 1) lit. h) din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013. Or, mandatul avocatului stagiar nu conține informații cu privire la numărul contractului de asistență juridică și data semnării acestui contract, în baza căruia a fost eliberat mandatul.

Mai mult decât atât, instanța de recurs opinează că deși legiuitorul a prevăzut la

art.81 din Codul de procedură civilă dreptul „de a transmite împuterniciri unei alte persoane”, totuși acesta este drept personal și, pentru a împuternici pe cineva cu acest drept, urmează a fi respectate coroborarea cu alte norme legale. Astfel, în sensul pct. 7 subpct. 2) lit. a), a¹) și b) din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013, pe verso mandatului avocatului stagiar se inserează împuternicirile avocatului stagiar, numele și prenumele clientului, precum și semnătura clientului sau, după caz, a avocatului stagiar.

Așa, din sensul logico-semantic, și coroborat, al normelor precitate, se deduce că legiuitorul a instituit reguli imperative de reprezentare în procesul civil, astfel încât pentru a fi acceptată de către instanța de judecată în calitate de reprezentant al unei persoane fizice, urmează a fi demonstrată manifestarea de voință din partea reprezentatului și transmiterea personală a împuternicirilor și drepturilor sale procedurale către reprezentant. Or, reprezentarea judiciară este instituție prin care o persoană (reprezentant) îndeplinește acte procedurale în numele și în interesul altei persoane (reprezentat), care este interesat în soarta unui proces civil în care este implicat.

În această ordine de idei, pentru ca avocatul stagiar Alina Morărescu să poată fi valorificată în numele și interesele lui Serghei Lupan și Victor Astahov dreptul de a ataca hotărâri judecătorești, aceasta urma să fie investită cu acest drept personal de către reprezentanții săi și în baza unui contract de asistență juridică încheiat între dâșii, prin care Serghei Lupan și Victor Astahov să-și manifeste acordul și încrederea față de avocatul stagiar Alina Morărescu de a-i reprezenta și a le apăra interesele în cadrul prezentului litigiu.

Succesiv, din analiza vizuală a mandatului avocatului stagiar Alina Morărescu seria MAS nr. 040249 din 06 martie 2017 Colegiul constată că, pe partea recto a acestuia, contrar cerințelor de formă față de mandatul avocatului stagiar, este aplicată doar semnătura olografă a avocatului Petru Balan, fiind aplicată și ștampila umedă a acestuia. Or, conform pct. 7 subpct. 1) lit. j) din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28 februarie 2013, mandatul avocatului stagiar conține pe partea recto semnătura avocatului stagiar.

Astfel, în conjunctura circumstanțelor constatate și expuse supra, instanța de recurs *per a contrario* nu poate accepta ipoteza reprezentantului recurenților precum că mandatul avocatului stagiar Alina Morărescu seria MAS nr. 040249 din 06 martie 2017, anexat la materialele cauzei, corespunde tuturor rigorilor prestabilite, iar avocatul stagiar Alina Morărescu fiind investită inclusiv cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească.

Respectiv, Colegiul ajunge la concluzia că avocatul stagiar Alina Morărescu a acționat în numele și interesele lui Serghei Lupan și Victor Astahov în lipsa unui temei legal.

În corolar, se certifică justetea concluziei Curții de Apel Chișinău precum că la momentul depunerii cererii de apel în numele lui Serghei Lupan și Victor Astahov, avocatul stagiar Alina Morărescu nu a fost investită legal cu dreptul de a valorifica în numele acestora dreptul de a ataca hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 07 august 2017.

Instanța de recurs opinează că, odată cu depunerea cererii de apel, avocatul stagiar Alina Morărescu avea obligația pozitivă să dea dovadă de bună-credință și diligență și să demonstreze faptul să are împuterniciri legale de a demara calea de atac cu apel în

numele lui Serghei Lupan și Victor Astahov, în caz contrar intervenind *uno actu*, cu titlu de sancțiune, restituirea cererii de apel.

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind corectă soluția instanței inferioare de a restitui cererea de apel depusă de avocatul stagiar Alina Morărescu în numele lui Serghei Lupan și Victor Astahov împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 07 august 2017. Or, conform art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară.

La caz, Colegiul găsește relevantă și jurisprudența CtEDO, în care Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (*Van Harn împotriva Germaniei, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Astfel, fiind interesat în soarta soluționării prezentului litigiu, avocatul stagiar Morărescu Alina, în interesele lui Serghei Lupan, Astahov Victor urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță, prin valorificarea corectă, și în conformitate cu normele procedurale, a dreptului de a ataca în ordine de apel hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 07 august 2017.

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 a fost emisă cu respectarea normelor de drept procedural pertinente speței, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Petru Balan în interesele recurenților Lupan Serghei și Astahov Victor și a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A respinge recursul declarat de avocatul Petru Balan în numele recurenților Serghei Lupan și Victor Astahov împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017.

A menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2017 adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Lupan Serghei și Astahov Victor împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh